

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

آرای وحدت رویه دیوانعالی کشور
مرجع تصویب: هیئت عمومی دیوانعالی کشور
شماره ویژه نامه: ۹۳۲

دوشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۹۵

سال هفتاد و دو شماره ۲۰۹۲۹

رای وحدت رویه شماره ۷۵۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با موضوع: کیفیت تنظیم و تسلیم تقاضای دریافت جین اهدایی

۶/۱۱/۱۳۹۵

شماره ۹۶۷۷/۱۵۲/۱۱۰

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

گزارش پرونده وحدت رویه ردیف ۹۵/۳۹ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با مقدمه مربوط و رای آن به شرح ذیل تنظیم و جهت چاپ و نشر ایفاد می‌گردد.

معاون قضائی دیوان عالی کشور - ابراهیم ابراهیمی

مقدمه

جلسه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پرونده وحدت رویه ردیف ۹۵/۳۹ رأس ساعت ۸:۳۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ به ریاست حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای حسین کریمی رئیس دیوان عالی کشور و با حضور حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید احمد مرتضوی مقدم نماینده دادستان کل کشور و شرکت آقایان رؤسا، مستشاران و اعضای معاون کلیه شعب دیوانعالی‌کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل شد و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظریات مختلف اعضای شرکت کننده در خصوص مورد و استماع نظریه نماینده دادستان محترم کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می‌گردد، به صدور رای وحدت رویه قضایی شماره ۷۵۵ - ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ منتهی گردید.

الف: گزارش پرونده

احتراماً معروض می‌دارد: براساس گزارش ریاست محترم شعبه ۲۴۴ دادگاه عمومی حقوقی تهران، از شعب اول و پنجم دیوان‌عالی‌کشور، درباره کیفیت تنظیم و تسلیم

۱- توضیح اینکه شماره‌های فوق مربوط به ترتیب درج در روزنامه رسمی کشور می‌باشد.
تقاضای دریافت جین اهدایی، با استنباط از ماده دوم قانون نحوه اهداء جین به زوجین نابارور مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ آراء مختلف صادر گردیده است که جریان امر ذیلاً منعکس می‌شود:

۱. طبق محتویات پرونده ۱۹۸۴ شعبه اول دیوان عالی‌کشور، آقای مهدی... و همسرشان خانم فاطمه... در دادگستری شهرستان کرج به طرفیت بخش ناباروری بیمارستان خاتم‌الانبیاء(ص) به خواسته صدور حکم بر اهداء جین اقامه دعوی کرده‌اند که پس از ثبت به شعبه نهم دادگاه عمومی ارجاع شده و این شعبه به اعتبار محل اقامت زوجین را صالح به رسیدگی دانسته و با صدور قرار عدم شهرستان تهران قرار عدم صلاحیت صادر کرده که پس از وصول به شعبه ۲۴۴ دادگاه عمومی خانواده ارجاع گردیده است و دادگاه اخیر نیز به موجب دادنامه ۳۱۰۶ - ۱۳۹۱/۱۲/۱۴ چنین استدلال کرده است:

«... چون به موجب قانون نحوه اهداء جین به زوجین نابارور، دریافت جین دعوی نبوده و جنبه توافقی نداشته و نیاز به تقدیم دادخواست به مفهوم اخص آن ندارد و به طرفیت کس نیز مطرح نمی‌شود و طبق ماده ۲ قانون یادشده تقاضای دریافت جین اهدایی باید مشترکاً از طرف زن و شوهر تنظیم و به دادگاه تقدیم شود و دادگاه باید در مورد بچه‌دار نشدن و صلاحیت اخلاقی و سایر موارد مذکور در قانون تحقیقات لازم به عمل آورد، بنابراین دادگاه محل اقامت زوجین را صالح به رسیدگی دانسته و با صدور قرار عدم صلاحیت به اعتبار صلاحیت دادگاه عمومی کرج و حدوث اختلاف پرونده در اجرای ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی، برای حل اختلاف به دیوان عالی کشور ارسال می‌شود...»

پرونده در شعبه اول دیوان عالی کشور مطرح و به شرح ذیل به صدور دادنامه ۱۳۹۵ - ۱۳۹۲/۲/۱۴ منجر شده است:
«نظر به مفاد ماده ۲ قانون نحوه اهداء جین به زوجین نابارور مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ طرح مورد برای احراز صلاحیت اخلاقی و سلامت جسمی و روحی زوجین است که تقاضای آن مشترکاً از ناحیه زوجین تنظیم می‌شود و نیاز به تقدیم دادخواست و طبعاً تعیین خواننده ندارد لذا قرار صادره از دادگاه عمومی تهران موجه و صائب تشخیص و ... با نقض قرار صادره از دادگاه عمومی کرج حل اختلاف می‌نماید.»

۲. به دلالت محتویات پرونده ۹۰۰۰۷۸ شعبه پنجم دیوان عالی‌کشور، آقای طاهر... و همسرش سهیلا... به طرفیت مرکز ناباروری و لقاح مصنوعی به خواسته صدور حکم بر اهداء جین در دادگستری شهرستان کرج اقامه دعوی کرده‌اند که شعبه نهم دادگاه عمومی خانواده این شهرستان باز هم به اعتبار محل اقامت خوانده، به شایستگی دادگاه‌های دادگستری تهران قرار عدم صلاحیت صادر کرده که این بار هم شعبه ۲۴۴ دادگاه عمومی خانواده تهران در مقام رسیدگی، به موجب دادنامه ۴۱۶ - ۱۳۹۲/۳/۱۲ به شیوه‌ای که در بند یک این گزارش آمده است، خود را صالح به رسیدگی ندانسته و پرونده را برای حل اختلاف به دیوان عالی کشور فرستاده که پس از ثبت به شعبه پنجم ارجاع شده و هیأت شعبه طی دادنامه ۳۹۹ - ۱۳۹۲/۶/۳۰ چنین رای داده‌اند:

«با عنایت به اینکه تقاضای اهداء جین از سوی زوجین، به هر حال به طرفیت مرکز تخصصی درمان ناباروری در تهران تقدیم شده، حسب ملاک ماده ۱۱ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی، دادگاه عمومی تهران صالح به رسیدگی است و لزوم تحقیقات شقوق ماده ۲ قانون نحوه اهداء جین به زوجین نابارور مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ موجب تغییر صلاحیت نخواهد بود و دادگاه عمومی تهران با اعطای نیابت قضایی می‌تواند تحقیقات مورد نظر را بخواهد و بر این اساس به استناد تبصره ذیل ماده ۲۷ قانون مرقوم حل اختلاف می‌نماید.»

با عنایت به مراتب مذکور در فوق، چون شعب اول و پنجم دیوان عالی کشور با استنباط مختلف از ماده ۲ قانون نحوه اهداء جین به زوجین نابارور مصوب سال ۱۳۸۲ بالاخص عبارت «تقاضای دریافت جین اهدایی ...» آراء متفاوت صادر کرده‌اند، به‌طوری که اعضای محترم شعبه اول در مورد تقاضای اهداء جین، تقدیم دادخواست را لازم ندانسته و هیأت محترم شعبه پنجم این تقاضا را دعوی تلقی کرده و با رعایت ماده ۱۱ قانون آیین دادرسی... در امور مدنی به اعتبار محل اقامت خوانده، به شایستگی دادگاه عمومی تهران حل اختلاف به عمل آورده است، لذا برای جلوگیری از صدور آراء متضاد با استناد به ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری طرح موضوع را در جلسه هیأت عمومی برای صدور رای وحدت رویه قضایی تقاضا می‌نماید.

معاون قضائی دیوان عالی کشور - ابراهیم ابراهیمی

ب: نظریه نماینده دادستان کل کشور

«در موضوع مطروحه نه خواسته زوجین نابارور دعوی محسوب می‌شود و نه تصمیم دادگاه حکم به حساب می‌آید لذا چون این موضوع جنبه توافقی ندارد زوجین می‌توانند در محل اقامت خود تقاضای خویش را مطرح نمایند با این وصف رای شعبه اول دیوان عالی کشور که مشعر بر همین امر است مورد تأیید می‌باشد.»

ج: رای وحدت رویه شماره ۷۵۵ - ۱۳۹۵/۱۰/۱۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور

از مقررات قانون نحوه اهداء جنين به زوجين نابارور خصوصاً ماده ۴ آن راجع به صلاحيت دادگاه چنين مستفاد مي‌گردد كه تقاضاي زوجين براي دريافت جنين از امور ترافعي نيست و مقررات قانون آيين دادرسي... در امور مدني در خصوص رسيدگي به دعاوي منصرف از آن است. بر اين اساس، تقاضاي زوجين بدون تقديم دادخواست در دادگاه محل اقامت و يا سكونت آنان قابل رسيدگي است و رأي شعبه اول ديوان عالي كشور كه با اين نظر انطباق دارد، صحيح و قانوني تشخيص داده مي‌شود. اين رأي طبق ماده ۴۷۱ قانون آيين دادرسي كيفري در موارد مشابه براي شعب ديوان عالي كشور، دادگاه‌ها و ساير مراجع اعم از قضايي و غير آن لازم‌الاتباع است .

هيأت عمومي ديوان عالي كشور